

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

«   »   2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія особистості»

для студентів

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 053.00.02 Практична психологія
053.00.03 Психологія бізнесу і управління
053.00.04 Консультаційна психологія

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Проголосовано № <u>18.11/23</u>	
<i>Жильцов</i> (підпис)	(присвячує, номер)
« »	20 <u>23</u> р.

Київ – 2023

Розробник:

Сорокіна Олена Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладачі:

Сорокіна Олена Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 21.09.2023 р. № 8

Завідувач кафедри _____ (Оксана СЕРГЄЄНKOBA)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.02 Практична психологія)

_____. 2023 р.

Керівник освітньої програми _____ (Світлана РЕПЕТІЙ)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу і управління)

_____. 2023 р.

Керівник освітньої програми _____ (Світлана КАЛІЩУК)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.04 Консультаційна психологія)

_____. 2023 р.

Керівник освітньої програми _____ (Євгенія КАЛЮЖНА)

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09. 2023 р.

Заступник директора _____ (Роман ПАВЛЮК)

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180	
Курс	1	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	6	
Обсяг кредитів	6	
Обсяг годин, в тому числі:	180	
Аудиторні	70	
Модульний контроль	12	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	68	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – розкрити сутність, структуру й прояви особистості, чинники та механізми її розвитку; ознайомити з основними теоріями особистості; сприяти формуванню загальної психологічної культури і готовності студентів до професійної діяльності.

Завдання курсу:

- формування здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- сприяння набуттю знання та розуміння предметної області в сфері психології особистості;
- формування здатності оперувати категоріально-понятійним апаратом психології особистості;
- аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку особистості;
- розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків людини, здатність пояснити причини виникнення психологічних проблем особистості та знайти шляхи їх вирішення;
- формування здатності самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- усвідомлення норм професійної етики, прагнення до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Відповідно до Освітньо-професійної програми **053.00.02 Практична психологія** за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психологія особистості» забезпечує формування таких загальних та фахових компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- СК14. Здатність пояснити причини виникнення психологічних проблем та знайти шляхи їх вирішення
- СК15. Здатність сприяти цілісному розвитку особистості, її самовдосконаленню та самореалізації

Відповідно до Освітньо-професійної програми **053.00.02 Практична психологія** за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психологія особистості» забезпечує оволодіння такими **програмними результатами навчання**:

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.
- ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до

культуральних особливостей співрозмовника.

Відповідно до Освітньо-професійної програми **053.00.03 Психологія бізнесу і управління** за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психологія особистості» забезпечує **формування таких загальних та фахових компетентностей:**

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Відповідно до Освітньо-професійної програми **053.00.03 Психологія бізнесу і управління** за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психологія особистості» забезпечує оволодіння такими **програмними результатами навчання**:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно /письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Відповідно до Освітньо-професійної програми **053.00.04 Консультаційна психологія** за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психологія особистості» забезпечує формування таких загальних та фахових компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Відповідно до Освітньо-професійної програми **053.00.04 Консультаційна психологія** за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психологія особистості» забезпечує оволодіння такими програмними результатами навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних

результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Особистість як предмет психологічного аналізу							
Тема 1. Психологія особистості як наука	14	2	2	2			8
Тема 2. Поняття особистості у сучасній психології	14	2	2	2			8
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4	4			16
Змістовий модуль 2. Зарубіжні теорії особистості							
Тема 3. Психодинамічний та біхевіоральний напрями в психології особистості	14	2	2	4			6
Тема 4. Гуманістичний підхід в дослідженні особистості	12	2	2	4			4
Модульний контроль	2						
Разом	28	4	4	8			10
Змістовий модуль 3. Когнітивні концепції особистості							
Тема 5. Диспозиційний напрям в психології особистості	12	2	2	4			4
Тема 6. Когнітивна теорія Дж. Келлі	8	2	2				4
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4	4			8

Змістовий модуль 4. Вітчизняні концепції особистості							
Тема 7. Концепції особистості за діяльнісного наукового підходу	12	2	2	4			4
Тема 8. Особистість як інтегральна психологічна якість	8	2		2			4
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	2	6			8
Змістовий модуль 5. Самовизначення і самопрезентація особистості							
Тема 9. Самовизначення особистості. Особистісна зрілість	10	2		2			6
Тема 10. Самопрезентація та самоефективність особистості	10		2	2			6
Модульний контроль	2						
Разом	22	2	2	4			12
Змістовий модуль 6. Основні тенденції розвитку психології особистості							
Тема 11. Сучасні тенденції психології особистості	11		2	2			7
Тема 12. Міждисциплінарний підхід у вивченні особистості	13	2	2	2			7
Модульний контроль	2						
Разом	26	2	4	4			14
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	180	20	20	30			68

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особистість як предмет психологічного аналізу

Лекція 1. Психологія особистості як наука (2 години)

Психологія особистості як галузь психологічного знання. Етапи становлення психології особистості. Наукові підходи дослідження особистості: об'єктивний, суб'єктивний та проєктивний. Основні стратегії та методи дослідження особистості. Етичні принципи при дослідженні особистості.

Основні поняття теми: об'єктивний, суб'єктивний та проєктивний підходи; стратегії дослідження, типи тестів особистості

Лекція 2. Поняття особистості у сучасній психології (2 години)

Особистість як психологічна реальність. Визначення поняття «особистість». Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «суб'єкт», «особа», «персона». Проблема біологічного та соціального у структурі особистості. Структурний і системний наукові підходи у вивченні особистості.

Основні поняття теми: людина, індивід, особистість, суб'єкт діяльності, індивідуальність.

Семінар 1. Психологія особистості як галузь психологічної науки.

Семінар 2. Психологічна структура особистості у науковому дискурсі

Практичне заняття 1-2. Методи дослідження особистості

Змістовий модуль 2. Зарубіжні теорії особистості

Лекція 3. Психодинамічний та біхевіоральний напрями в психології особистості (2 години)

Психоаналітичний напрям у розумінні особистості. Класичний психоаналіз (З. Фройд). Проблема особистості в індивідуальній психології (А. Адлер). Аналітична теорія особистості та концепції типу особистості (К. Юнг). Его-теорія особистості (Е. Еріксон). Соціокультурна психологія К. Хорні. Особистість в гуманістичному психоаналізі Е. Фромма. Теорія наuczіння Б. Скіннера. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури.

Основні поняття теми: несвідоме, передсвідоме, свідоме, колективне несвідоме, архетип, соціальний інтерес, базальна тривога; поведінка, реакція, підкріплення, покарання

Лекція 4. Гуманістичний підхід у дослідженні особистості. (2 години)

Проблема особистості в гуманістичній психології. Феноменологічна теорія особистості К. Роджерса. Гуманістична концепція А. Маслоу. Проблема особистості в логотерапії В. Франкла.

Основні поняття теми: я-концепція, піраміда потреб, сенс життя

Семінар 3. Психоаналітична теорія З. Фрейда.

Семінар 4. Соціально-когнітивна теорія А. Бандури.

Практичне заняття 3. Метод незавершених речень як метод дослідження несвідомого

Практичне заняття 4 - 5. Практичне застосування теорії А. Адлера.

Практичне заняття 6. Діагностика потребнісної сфери за А Маслоу.

Змістовий модуль 3. Когнітивні концепції особистості

Лекція 5. Диспозиційний напрям психології особистості (2 години).

Диспозиційний напрям у психології особистості. Теорія особистості Г. Олпорта. Кардинальні, основні, вторинні риси особистості. Теорія типів особистості Г. Айзенка. Теорія рис Р.Кеттелла. Велика п'ятірка рис особистості.

Основні поняття теми: риса особистості, кардинальна, основна, вторинна риса, особистісні опитувальники

Лекція 6. Когнітивні концепції особистості (2 години).

Когнітивні концепції особистості. Концепція особистісних конструктів (Дж. Келлі). Концепції взаємодії ситуації та особистості. Теорія соціального научіння Дж.Роттера. Концепція локусу контролю. Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика спрямованості особистості

Основні поняття теми: особистісні конструкти, соціальна особистість, самопідкріплення, самоефективність, потенціал поведінки, локус контролю, творча особистість.

Семінар 5. Теорії рис: Г. Олпорт, Г. Айзенк, Р. Кеттелл.

Семінар 6. Теорія особистісних конструктів Дж.Келлі

Практичне заняття 7-8. Особистісний опитувальник Р. Кеттелла

Вітчизняні концепції особистості

Лекція 7. Концепції особистості за діяльнісного наукового підходу (2 години)

Концепції особистості у вітчизняній психології за діяльнісного наукового підходу (Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв та ін.). Проблема особистості в роботах Б. Г. Ананьєва. Теорія особистості у працях Г. С. Костюка. Динамічна функціональна теорія особистості за К. К. Платоновим. Особистість у концепції С. Л. Рубінштейна.

Основні поняття теми: загальне, типове, індивідуальне в особистості; підсистеми в структурі особистості

Лекція 8. Особистість як інтегральна психологічна якість (2 години)

Концепція українського персоналізму О. Ю. Кульчицького. Особистість як інтегральна психологічна якість у працях С. Д. Максименка. Суб'єктність особистості (за В. О. Татенком). Життєвий світ особистості (за Т. М. Титаренко) та стратегії її самореалізації.

Основні поняття теми: персоналізація; життєвий простір особистості; життєвий час особистості.

Семінар 7. Проблема комплексного вивчення людини в теорії Б.Г.Ананьєва

Практичне заняття 9-10. Методика дослідження самоставлення В. В. Століна-С.Р.Пантїлеєва

Практичне заняття 11. Смісложиттєві орієнтації Д.О.Леонтьєва

Змістовий модуль 5. Самовизначення і самопрезентація особистості

Лекція 9. Самовизначення особистості. Зріла особистість (2 години)

Поняття самовизначення особистості. Професійне, особистісно-колективістське та життєве самовизначення особистості. Поняття особистісної зрілості. Зріла особистість та її характеристика (Г. Олпорт). Продуктивна

особистість (Е. Фромм). Самоактуалізована особистість та її характеристики. Особисте зростання і вершинні переживання (А. Маслоу). Особистість повного функціонування (К. Роджерс). Самоактуалізація та шляхи її досягнення.

Основні поняття теми: самовизначення особистості, особистісна зрілість, особисте зростання, зріла особистість, самоактуалізація

Семінар 8. Проблема самоефективності особистості

Практичне заняття 12. Дослідження самоактуалізації за А.Маслоу

Практичне заняття 13. Умови та чинники самоефективності особистості

Змістовий модуль 6. Основні тенденції розвитку сучасної психології особистості

Лекція 10. Міждисциплінарний підхід у вивченні особистості (2 години)

Актуальні питання теоретичних та емпіричних досліджень особистості. Основні тенденції розвитку сучасної психології особистості. Проблеми, що розділяють теоретиків в сфері психології особистості: внутрішні та зовнішні чинники поведінки, узгодження поведінки у часі та різних ситуаціях, різні стани свідомості та поняття несвідомого. Структура особистості. Вплив на поведінку минулого, теперішнього та майбутнього. Єдність поведінки та поняття Я. Актуальні питання сучасної психології особистості.

Основні поняття теми: внутрішні та зовнішні чинники поведінки, узгодження поведінки у часі та різних ситуаціях, вплив минулого

Семінар 9. Сучасні тенденції розвитку психології особистості

Семінар 10. Людина як предмет наукового дослідження

Практичне заняття 13. Дослідження особистості за методикою Лірі.

Практичне заняття 14 - 15. Дослідження ціннісної сфери особистості

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента		Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	4	4	2	2	3	3	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	1	10	1	10	2	20

Робота на практичному занятті	10	2	20	4	40	2	20	3	30	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом			81		103		81		81		69		80
Максимальна кількість балів: 495													
Розрахунок коефіцієнта: 495: 60=8,25													

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1. Особистість як предмет психологічного аналізу

Тема 1. Психологія особистості як наука (8 годин)

Скласти порівняльну таблицю методів дослідження особистості. Визначити переваги та недоліки кожного з методів. – 5 балів.

Тема 2. Психологічна структура особистості у науковому дискурсі

(8 годин)

Знайти 5-7 визначень поняття «особистість» різних авторів з посиланнями на першоджерела, проаналізувати дефініції з огляду на спільні ознаки, відмінність ключових позицій авторів тощо, розтлумачити їх зміст і зробити власні висновки стосовно категоріального визначення поняття «особистість» – 5 балів

Змістовий модуль 2. Зарубіжні теорії особистості

Тема 3. Психодинамічний та біхевіоральний напрями в психології особистості годин (6 годин)

Створити порівняльну таблицю видів підкріплень та покарань за Б.Скіннером – 5 балів.

Тема 4. Гуманістичний підхід в психології особистості (4 години)

Схематично зобразити внесок психологів-гуманістів в тлумачення рушійних сил розвитку особистості (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл) – 5 балів.

Змістовий модуль 3. Когнітивні концепції особистості

Тема 5. Диспозиційний напрям в психології особистості

(4 години)

Створити порівняльну таблицю рис особистості за Г. Олпортом, Г.Айзенком, Р.Кеттеллом – 5 балів.

Тема 6. Когнітивна теорія Дж. Келлі (4 години)

Опрацювавши тему «Когнітивна теорія Дж.Келлі» за підручником і першоджерелами, укласти її опорно-логічну схему – 5 балів.

Змістовий модуль 4. Вітчизняні концепції особистості Тема 7. Концепції особистості за діяльнісного наукового підходу (4 години)

В табличній формі порівняти поняття концепції Б. Г. Ананьєва «індивід», «особистість», «індивідуальність», «суб'єкт»– 5 балів.

Тема 8. Особистість як інтегральна психологічна якість (4 години)

Опрацювати концепцію В.В. Мясіщева, укласти її опорно-логічну схему – 5 балів.

Змістовий модуль 5. Самовизначення і самопрезентація особистості

Тема 9. Самовизначення особистості. Особистісна зрілість (6 годин)

Створити порівняльну таблицю визначень зрілої особистості за різними персонологами – 5 балів.

Тема 10. Самопрезентація та самоефективність особистості сфери (6 годин)

Підготувати есе, в якому розглянути успішні та неуспішні способи власної самопрезентації. Запропонувати шляхи її покращення – 5 балів.

Змістовий модуль 6. Основні тенденції розвитку психології особистості

Тема 11. Сучасні тенденції психології особистості (7 годин)

Опрацювати джерела, створити логічну схему розвитку психології особистості у ХХ-ХХІ ст. – 5 балів.

Тема 12. Міждисциплінарний підхід у вивченні особистості (7 годин)

Розробити схему зв'язків психології особистості з різними науковими галузями – 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи.

Кількість балів за завдання під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких критеріїв:

- своєчасність виконання навчальних завдань – 1 бал;
- повний обсяг їх виконання – 1 бал;
- якість виконання навчальних завдань – 2 бали;
- творчий підхід у виконанні завдань – 1 бал.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи виконуються в письмовій комбінованій формі.

Зміст і критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Перший (визначення якості володіння базовими поняттями)	тести	15
Другий (виявлення здатності до аналізу, синтезу, конкретизації й узагальнення змісту навчальної дисципліни)	запитання, що передбачає розгорнуту відповідь	4
Третій (встановлення спроможності до застосування знань на практиці)	психологічна задача	6

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться у вигляді письмового екзамену.

Критерії оцінювання відповіді студента на екзамені

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Повнота та правильність відповіді на перше теоретичне питання білету з педагогіки вищої школи	15
Повнота та правильність відповіді на друге теоретичне питання білету з психології вищої школи	15
Правильність та аргументованість розв'язування психологічної задачі	10
Разом	40 балів

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Охарактеризуйте особистість як предмет психологічного аналізу.
2. Окресліть поняття особистості у сучасній психології.
3. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «суб'єкт», «особа», «персона»?
4. Методи дослідження особистості?
5. Основні стратегії дослідження особистості
6. Проективні методи дослідження особистості. Види стимульного матеріалу в проективних методиках.
7. Психодинамічний підхід у вивченні особистості.
8. Топографічна модель особистісної організації за З. Фрейдом.
9. Структура особистості за З. Фрейдом. Захисні механізми Его.
10. Основні концепції і принципи аналітичної психології К. Юнга
11. Поняття про колективне несвідоме та архетипи. Головні архетипи за Юнгом (персона, самість, тінь, аніма, анімус).
12. Основні принципи та концепції гуманістичної теорії Е. Фромма.
13. Загальні положення теорії оперантного навчання Б. Скіннера.

14. Поняття покарання та підкріплення в теорії Б. Скіннера
15. Основні принципи соціально-когнітивного напрямку в теорії особистості (за А. Бандурой).
16. Поняття локусу контролю в теорії Дж. Роттера. Інтернальний та екстернальний локус контролю.
17. Цілісний та екзистенціалістський погляд на людину в гуманістичній теорії А. Маслоу. Ієрархія потреб за А. Маслоу.
18. Поняття самоактуалізації в теорії А. Маслоу.
19. Основні принципи феноменологічного напрямку в теорії особистості (за К. Роджерсом).
20. Окресліть особистість у концепції людинознавства Б. Г. Ананьєва.
21. Проблема особистості в культурно-історичній теорії Л. С. Виготського.
22. Концепція особистості в діяльнісному підході О. М. Леонтьєва.
23. Теорія особистості у працях Г. С. Костюка.
24. Роль особистість в концепції С. Л. Рубінштейна.
25. Особистість у працях сучасних українських психологів
26. Охарактеризуйте поняття особистісної зрілості.
27. Окресліть самоактуалізацію особистості та шляхи її досягнення.
28. Опишіть поняття самопрезентації особистості у сучасній психології.
29. Стратегії і тактики самопрезентації особистості?
30. Окресліть умови успішної самопрезентації особистості.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія особистості» для студентів спеціальності 053 «Психологія».

Разом: 180 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 20 год., практичні заняття – 30 год., модульний контроль – 12 год., самостійна робота – 68 год., підготовка та проходження контрольних заходів – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5	Змістовий модуль 6
Назва модуля	Особистість як предмет психологічного аналізу	Зарубіжні теорії особистості	Когнітивні концепції особистості	Вітчизняні концепції особистості	Самовизначення і самопрезентація особистості	Основні тенденції розвитку психології особистості
Кількість балів за модуль	81	103	81	81	69	80
Теми лекцій	1. Психологія особистості як наука 2. Поняття особистості у сучасній психології	3. Психодинамічний та біхевіоральний напрями в психології особистості 4. Гуманістичний підхід в дослідженні особистості	5. Диспозиційний напрям в психології особистості 6. Когнітивна теорія Дж. Келлі особистості	7. Концепції особистості за діяльнісного наукового підходу 8. Особистість як інтегральна психологічна якість	9. Самовизначення особистості. Особистісна зрілість.	10. Міждисциплінарний підхід у вивченні особистості
Кількість балів	2 бали	2 бали	2 бали	2 бали	1 бал	1 бал
Теми семінарів	1. Психологія особистості як галузь психологічної науки. 2. Психологічна структура особистості у науковому дискурсі	3. Психоаналітична теорія З. Фрейда. 4. Соціально-когнітивна теорія А. Бандури.	5. Теорії рис: Г. Олпорт, Г. Айзенк, Р. Кеттелл. 6. Теорія особистісних конструкцій Дж. Келлі	7. Проблема комплексного вивчення людини в теорії Б.Г. Ананьєва	8. Проблема самоефективності особистості	9. Сучасні тенденції розвитку психології особистості 10. Людина як предмет наукового дослідження
Кількість балів	22 бали	22 бали	22 бали	11 балів	11 балів	22 бали

Теми практичних занять	1-2. Методи дослідження особистості	3. Метод незавершених речень як метод дослідження несвідомого 4 - 5. Практичне застосування теорії А. Адлера. 6. Діагностика потрібної сфери за А Маслоу.	7-8. Особистісний опитувальник Р. Кеттелла	9-10. Методика дослідження самоставлення В. В. Століна-С.Р.Пантілеєва 11. Смиложит-теві орієнтації Д.О.Леонтьєва	12. Дослідження самоактуалізації за А.Маслоу 13. Умови та чинники самоефективності особистості	14. Дослідження особистості за методикою Лірі 15. Дослідження ціннісної сфери особистості
Кількість балів	22 бали	44 бали	22 бали	33 бали	22 бали	22 бали
Самостійна робота	1. Порівняльна таблиця методів психології особистості. 2. Аналіз визначення понять «особистість»	3. Види підкріпленнь та покарань. 4. Рушійні сили розвитку в гуманітарному напрямі	5. Порівняння теорій рис особистості 6. Схема теорії Дж.Келлі	7. Порівняння понять за Б. Ананьєвим 8. Опорно-логічна схема концепції В.В. Мясіщева	9. Модель зрілої особистості 8. Аналіз способів власної самопрезентації.	9. Розвиток психології особистості у XX-XXI ст. 10. Наукові зв'язки психології особистості
Кількість балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Рейтингові бали	Загальна кількість балів – 495 Коефіцієнт для переведення у 60-бальну шкалу – 8,25					
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 балів					

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Варій М. Й. Психологія особистості: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
2. Копець Л. В. Психологія особистості: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
3. Москалець В. П. Психологія особистості: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 262 с.
4. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006». 2011. 220 с.

Додаткова література:

1. Гордієнко В., Копець Л. Психологія особистості в біографіях, подіях, портретах. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 304 с.
2. Киричук О. В., Киричук В. О., Киричук В. В. Народження та зростання духовної особистості: теорія, діагностика, тренінг: науково-методичний посібник. К.: Либідь. 2008. 90 с.
3. Подшивайлов Ф. М., Сергеєнкова О. П. Мотиваційна сфера особистості: діагностично-розвивальний путівник. Методичні рекомендації. К.: Інститут обдарованої дитини, 2015. 55 с.
4. Психологія особистості: Словник-довідник/ За ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. К.: Рута. 2016. 320 с.
5. Рыбалка В. В. Теории личности в отечественной философии, психологии и педагогике: научно-методическое пособие. Киев: ООО «Информационные системы». 2012. 226 с.
6. Столярчук О. А. Психологія становлення особистості фахівця в умовах різновекторного універсуму: монографія. Кременчук: ПП Щербатих О. В. 2018. 294 с.